

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Adalet Bakanı Akın Gürlek** tarafından Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak yanıtlanmasını arz ederim.

Cengiz ÇİÇEK
İstanbul Milletvekili

Ceza İnfaz Sisteminde Sivil Toplum Derneği (CİSST) tarafından yayımlanan güncel hapisane verileri, Türkiye'de ceza infaz sisteminin kapasite, mahpus nüfusu ve temel haklara erişim bakımından ağırlaşan sorunlarını ortaya koymaktadır.

Resmi verilere göre 304.184 kişilik kapasiteye sahip 402 hapisanede 434.337 mahpus tutulmaktadır. Böylece hapisanelerde kapasitenin yaklaşık 130 bin üzerinde insan tutulmaktadır. Hapisanelerde 4.949 çocuk, 21.179 kadın ve 7.020 65 yaş üstü mahpus bulunmaktadır. Buna karşılık hasta, engelli, LGBTİ+ ve yabancı mahpuslar gibi gruplara ilişkin güncel ve ayrıştırılmış veriler düzenli biçimde kamuoyuyla paylaşılmamaktadır. Eğitim, çalışma, beslenme ve sağlık hakkına erişime ilişkin mevcut veriler ile hapisanelerde ve hapisane dışında gerçekleşen mahpus ölümleri de infaz sisteminin koşullarına ilişkin ciddi sorular ortaya çıkarmaktadır.

Bu bağlamda;

1. Hapisanelerde bulunan 71.799 tutuklunun, yani hakkında kesinleşmiş hüküm bulunmayan on binlerce kişinin özgürlüğünden mahrum bırakılması, tutuklamanın istisnai bir tedbir olması ilkesi bakımından Bakanlığınızca nasıl değerlendirilmektedir?
2. Hapisanelerde 4.949 çocuğun bulunması ve bunların 3.646'sının tutuklu olması karşısında, çocukları suç ve ceza kısı kacına sıkıştıran hapsedme odaklı yaklaşım yerine koruma, önleme ve onarmayı esas alan onarıcı bir çocuk adalet sisteminin hayata geçirilmesi için hangi adımları atacaksınız?
3. Hapisanelerde anneleriyle birlikte tutulan 0-6 yaş grubundaki çocukların hapisane koşullarında büyümek zorunda bırakılmasına son verilmesi amacıyla, çocuğun üstün yararı gözetilerek annelerin cezalarının infazının ertelenmesi ve hapisane dışı infaz yöntemlerinin uygulanması yönünde bir düzenleme yapacak mısınız?
4. Hapisanelerde 7.020 kişinin 65 yaşın üzerinde olduğu dikkate alındığında; ileri yaştaki, ağır hasta ve engelli mahpusların hapisanede tutulmasına son verilmesi, ayrıca infazın ertelenmesinde Adli Tıp Kurumunun rapor tekeli kaldırılarak üniversite ve

devlet hastaneleri ile bağımsız sağlık kurullarının raporlarının da geçerli kabul edilmesi yönünde düzenleme yapacak mısınız?

5. Hasta, engelli, LGBTİ+ ve yabancı mahpuslara ilişkin güncel veriler neden düzenli olarak kamuoyuyla paylaşılmamaktadır? Bakanlığınız, hak ihlallerine daha açık durumdaki bu gruplara ilişkin güncel verileri açıklamamanın bağımsız izleme ve demokratik denetim üzerindeki etkisini nasıl değerlendirmektedir?
6. Tutuklu ve hükümlülerden yiyecek bedeli alınmasına son verilerek, hapishanelerde beslenme hakkının kamusal bir yükümlülük olarak karşılanmasına yönelik bir düzenleme yapacak mısınız?
7. 2024 yılında 745 mahpusun yaşamını yitirdiği dikkate alındığında, hapishanelerde sağlık hizmetine erişim, zamanında hastaneye sevk ve tedavi süreçlerindeki engelleri ortadan kaldırarak yaşam hakkını güvence altına almak için hangi somut düzenlemeleri yapacaksınız?
8. Hapishanelerde gerçekleşen yaşam hakkı ihlallerinde sorumluluğu bulunan kamu görevlilerinin etkili biçimde soruşturulmasını ve cezasızlığın son bulmasını sağlayacak mısınız?
9. İnfazını tamamlayan mahpusların tahliyelerini erteleyen ve fiilen ikinci bir yargılama merciine dönuşen İdare ve Gözlem Kurullarının kaldırılması yönünde bir düzenleme yapacak mısınız?
10. Bakanlığınız, sürekli artan hapishane nüfusuna karşı yeni hapishaneler inşa etmeyi mi temel çözüm olarak görmektedir; yoksa demokratik siyasetin ve toplumsal muhalefetin alanını daraltan, tutuklamayı istisna olmaktan çıkaran ve toplumsal sorunlara hapsetme politikalarıyla yanıt veren mevcut yaklaşımı değiştirecek midir?